

URHEILUSUKELLUKSEN ALKUVAIHEITA LAKEUDELLA

Urheilusukellus alkoi kiinnostaa muutamia ilmajokelaisia 70-luvun alussa niin, että kansalaisopiston puitteissa järjestettiin urheilusukelluskurssi, joka alkoi syksyllä -73.

Kurssille lopullisen sysäyksen sai ilmeisesti se kun Tuuttila Veikko oli Kansalaisopiston rehtorilta tiedustellut, että voiko opiston puitteissa tällaisen kurssin pitää. Myös palokunnan miehistöllä oli mielenkiintoa sukellusharrastukseen, olihan palokunnassa osa miehistöä saanut savusukoulutusta ja savusukelluksessa käytetyt paineilmalaitteet oli silloin pienin muutoksin vesisukellukseen kelpoiset laitteet. Osa miehistöstä oli päässyt kokeilemaankin paineilmalaitteita vedessä Seinäjoen palokunnan koulutuksessa.

Kansalaisopiston rehtori ilmoitti paloasemalle, että kurssi on mahdollista pitää kansalaisopiston kurssina, jos kurssilaisia on vähintään seitsemän ja kurssille saadaan sukelluskoulutuskelpoisuuden omaava opettaja.

Opiston rehtorin toimesta pantiin välittömästi haku päälle pätevän sukelluskouluttajan löytämiseksi. Tarkkaa muistikuvaa ei kenelläkään ole siitä mitenkä etsintä osattiin kohdistaa heti Kauhavan Ilmasotakoululle, jossa palveli juuri puolustusvoimien sukelluskoulutuksen saanut ylikersantti Seppo Järvenpää. Onneksi muutaman päivän harkinnan jälkeen Seppo oli vastannut haasteeseen myöntävästi ja tältä osin asiat olivat järjestyksessä.

Samanaikaisesti tehtiin kylillä töitä, että löydettäisiin riittävästi sukelluksesta kiinnostuneita. Paloasemalla allekirjoittanut teki kovasti töitä kurssin puolesta, saadakseen sopimusmiehiä lähtemään tähän koulutukseen ja olihan vesisukelluskoulutus antamassa hyvää pohjaa palokunnan pelastustehtäviin.

Kurssin ensimmäinen ilta oli mieleen painuva, sillä sukelluskoulutuksesta kiinnostuneita oli n. 35 henkilöä. Seppo Järvenpää kauhisteli tätä suurta joukkoa, että mitenkä hän näin ison ryhmän kanssa pärjää yksin. Turha pelko Sepolla oli, sillä kurssin teoriaosuus meni hyvin, kaikki olivat asiasta kiinnostuneita ja vain muutama kurssilainen jäi tässä vaiheessa pois.

Kurssin allasosuus jouduttiin pitämään Alkon Koskenkorvan tehtaiden edustustiloissa missä oli pieni tähän tarkoitukseen soveltuva allas. Maakunnassa ei tällöin vielä ollut uimahalleja, jotenka jouduttiin tyytymään tähän altaaseen.

Allaskoulutusvaihe oli todella mielenkiintoinen, saihan moni laittaa paineilmalaitteen selkään ensimmäistä kertaa ja kokea uusi elementti. Monelle allaskoulutus oli todella kovan työn takana, monen uintitaito oli niin huono, että allaskoulutuksen alussa jouduttiin panostamaan paljon uintiopetukseen.

Allasosuus oli myös monelle kurssilaiselle niin iso kynnyks, että puolet kurssilaisista jätti kurssin kesken, kuka mistäkin syystä. Kun allas oli pieni ja koulutusporukka pieneni niin jäljelle jääville tuli enemmän tilaa harjoitella paineilmalaitteiden käyttöä, joita oli muutenkin niukalti käytössä.

Allaskoulutusosuus saatiin päätökseen keväällä -74. Allaskoulutuksen aikana alkoi kurssilaisten sekä kouluttajan mielessä muhia ajatus, että mitä tämän jälkeen, loppuuko kaikki tähän. Saunanlauteilla päätettiin porukalla, että perustetaan sitten myöhemmin syksyllä oma sukellusseura kun on ensin kesä sukellettu ja harjoiteltu avovesissä.

Ensimmäinen kesä sukellettiin pääsääntöisesti merellä Oukangarissa Lammin Jaakon tuttavien mökkiä tukikohtana pitäen. Paikallinen kalastaja vei meidät monena viikonloppuna merellä missä etsittiin ja odotettiin löytyvän joitain mielenkiintoista. Löydökset jäivät vähiin, mutta sitä enemmän saatiin tarvittavaa sukelluskokemusta mitä jokainen aloitteleva sukeltaja tarvitsee. Lähes jokainen oli hyvissä ajoin hankkinut itselleen omat varusteet ja näin varmistanut, että sukeltaminen ei ainakaan omalla kohdalla ole varusteista kiinni.

Alkuvaiheessa paineilmapullojen täytössä turvaututtiin Seinäjoen Palolaitoksen kompressoriin. Viikonloppuleireillä huomattiin, että mitenkä tarpeellista on seuralla oma kompura, jotta sukeltaminen on mahdollista, kun ruvettiin sukeltamaan kohteessa useita sukelluskertoja.

Porukalla päätettiin, että syksyllä seuraavaa sukelluskautta varten kyllä hankittiin oma kompura, joka sitten tilattiin 16.12.1974. Paineilmakompressoriksi hankittiin Bauer 330 barin kone. Kompura on edelleen seuran kovassa käytössä. Tämä hankinta jouduttiin tekemään velaksi, sillä tämä oli niin paljon arvokas, mutta välttämättömäksi katsottu hankinta. Pankista saatiin laina, kun jokainen kävi pistämässä lainan vakuudeksi nimensä lainapaperiin. Hinnaltaan tämä oli 8000mk.

Kesä oli sukellettu ahkerasti, siinä samalla valmisteltiin ja selvitettiin niitä yhdistyksen perustamiseen liittyviä pakollisia muodollisuuksia. 12.8.1974 perustettiin seura. Seuran perustamiskokous pidettiin Ilmajoen Kantakrouvissa.

Perustamiskokouksessa hyväksyttiin seuran säännöt. Seuran nimeksi tuli urheilusukellusseura Lakeuden Urheilusukeltajat ry. ja seuran kotipaikaksi Ilmajoki.

Seuran perustamisasiakirjat allekirjoittivat kaikki perustajajäsenet, puheenjohtajaksi valittu Seppo Järvenpää ja sihteeriksi valittu Seppo Pirilä, sekä muut jäsenet Tapani Ala-Kauppila, Esko Koskimäki, Arto Lipponen, Tapani Töyrälä, Jaakko Lammi, Jorma Ritari ja Heikki Talvitie. Nämä kaikki, paitsi Seppo Pirilä ovat edelleen seuran jäseniä. Perustajajäseniä olivat myös Veikko Tuuttila, Antti Härkölä ja Erkki Koivunen, sekä Erkki Niemi, joka ei voinut tällöin allekirjoittaa perustamisasiakirjaa, koska hän oli alaikäinen.

Seura oli perustettu, velkaa oli tehty ja uudet tarpeelliset hankinnat oli mielessä. Meidän onneksi luonto tuli ja auttoi meitä niin, että voimme maksaa kompressorilainan keväällä -75 pikaisesti pois. Myrskytuuli oli tehnyt tuhojaan metsässä kaataen isoja tukkipuita. Lainaa antaneen pankin pankinjohtaja ilmoitti meille, että onko seura halukas tekemään myrskytuhojen siivouksen eräässä metsässä. Otimme heti haasteen vastaan ja siivosimme myrskytuhot. Näistä myrskyn kaatamista puista saimme lähes niin paljon rahaa, että saimme kompressorilainan maksuun.

Talvella -75 tehtiin ensimmäinen talvisukellus Lapualla hiekkamonttuun. Jäänalle sukellus oli uusi ja hieman pelottavakin kokemus kylmään veteen märkäpuvulla. Kyllä siinä sukelluksen jälkeen vilusta hytistellessä tuli kuivapuku mieleen.

Sukellusinnostus oli myös levinnyt muualle lähikuntiin. Sillä Nurmon VPK oli pyytänyt Järvenpään Seppoa pitämään heille myös vastaavan sukelluskurssin mikä oli Ilmajoella pidetty. Sukelluskurssi pidettiin ja Sepolla oli nyt apuna muutamia kavereita Ilmajoen kurssilta apukouluttajina. Tämän kurssin allasosuus pidettiin Lapualla, jonne oli valmistunut uimahalli. Lapuan uimahalli tuli tämän kurssin myötä seuran harjoituspaikaksi. Uimahallilla käytiin kerran viikossa ja pääsääntöisesti harjoitusiltana pelattiin uppopalloa. Alkuaikoina harjoitteluun sisältyi myös poimintaintia 500m alussa ja päätteeksi.

Nurmon kurssin myötä seuran toimintaan saatiin mukaan sukelluksesta kiinnostunut silloinen Nurmon kunnanlääkäri Risto Kempainen. Risto oli myöhemmin pidettävillä kurseilla opettamassa sukelluslääketieteen osuutta ja huolehti seuran jäsenten terveystarkastuksista.

Urheilusukellus toi ohessa myös muuta sukellukseen liittyvää toimintaa. Lapuan hallin myötä ruvettiin pelaamana uppopalloa. Järjestettiin jopa uppopallon koulutustilaisuus, jossa oli mukana Joensuun ja Kuopion pojat meille uppopallon niksejä opettamassa. Kyrönjokiuinti kuului myös vuosittaisiin tapahtumiin alkuvuosina.

Uppopallon SM sarjaan osallistuttiin v. 1976-77. Tällöin pelit pelattiin turneeluontoisena Joensuussa, Turussa, Kuopiossa ja Lapualla. Aloittavalta seuralta pelit meni ihan hyvin, sillä kovassa seurassa sijoituksemme oli kuudes, taaksemme jäi Vesikot II Kouvolasta ja Syväasukeltajat Helsingistä. Muistaakseni tämän jälkeen osallistuttiin uppopallossa vain joihinkin cup-turnauksiin. Sarjapeleihin satsaaminen olisi vaatinut paljon työtä ja rahaa, joista matkakustannusten osuus oli suurin.

1975 kesällä sukellusleirejä pidettiin edelleen Oukangarissa. Uudeksi sukelluspaikaksi tuli Lappajärvi, jossa kohteena oli kirkkoranta. Lappajärvellä harjoiteltiin paljon erilaisia etsintämenetelmiä vedessä.

Monta kertaa levitimme ruutu- ja kehäkaluston veteen ja harjoittelimme näitä etsintämenetelmiä. Kirkonkelloja myös etsittiin, sillä perimätieto kertoi, että kellot on pudotettu vihollisilta turvaan järvenpohjaan, jossa ne edelleen olisivat, kelloja ei kyllä löytynyt. Sukelluksia tehtiin myös pienemmissä ryhmissä ympäri maakuntaa, erilaisia sukelluskohteita etsien.

Seuran mielenkiintoisin sukelluspaikka oli monena vuotena Merikarvialla Kasalan kalasatamassa, missä kalastajat Tauno Vuorenmaa ja Simo Luotonen veivät meidät merelle Delfin kalastusveneellä. Yhteys ja tuttavuus näihin kalastajiin tuli ihan sattumalta. Seuran kolme kaveria Tapani Ala-Kauppara, Arto Lipponen ja Heikki Talvitie olivat ostaneet porukalla postiautovarikon huutokaupasta vanhan postilinja-auton ja kunnostaneet siitä sukellusmatkoja varten matkailuauton, jolla oli isommankin porukan hyvä matkustaa ja asustaa.

Eräänä sunnuntaiaamuna lähdettiin sukellusauton neitsytmatkalle kohti merenrantaa, etsimään sukelluskohteita. Saavuttiin Siipyyn kalasatamaan, missä suunniteltiin sukeltamista rannasta. Eräs kesämökkiläinen osui paikalle ja näki sukeltajia, hän tuli kysymään meiltä apua mereen pudonneen potkurin etsinnässä. Veneen potkuri löytyi melkein heti. Mökkiläiseltä kysyttiin venettä, että voisikon hän viedä meitä merelle.

Potkurinsa takaisin saanut kesämökkiläinen oli tyytyväinen ja hän neuvoi meitä menemään kalastajat Vuorenmaan ja Luotosen luo Kasalaan, joilla oli hyvä kalastusvene ja tarkempia tietoja Merikarvian edustalla olevista laivahylyistä. Kasalaan päästyämme ajoimme Vuorenmaan asunnolle. Tauno löytyi kaupanpuolelta, missä hän oli kylän miesten kanssa tarinoimassa. Kylän miehet vähän hämmästelivät kun astuimme sisään ja esitimme pyyntömme, että lähtisikö Tauno viemään meitä merelle sukeltamaan. Hetken epäröityään Tauno sanoi, että ajakaa pojat rantaa, niin hän tulee Simon kanssa perästä ja lähdetään merelle. Mitään ei eka reissulla kuitenkaan löytynyt.

Myöhemmin sukellusreissut Hiirensillalle tuotti tulosta. Ensin löytyi pirtulaiva ja vähän myöhemmin rahtilaivan hylky. Perimätiedon mukaan pirtulaiva ajoi matalikolle vuonna 1924. Laivan virolainen miehistö pelastui hylystä läheiseen majakkaan. Hylky makaa hajallaan ahtojäämassojen rikkomana 4-13 metrin syvyydessä. Laivakoneen kyljessä on valmistusvuosi 1922.

Kasala oli monena kesänä sukellusten pääkohde. Kesällä -82 nostettiin rahtilaivan ankkuri nostotyynyllä ylös ja hinattiin rantaan. Ankkuri lahjoitettiin Merikarvian kunnalle sijoitettavaksi uuden kunnantalon edustalle.

Toukokuussa -76 käytiin porukalla testaamassa paineenkestoa Valtion Palo-Opistolla Espoossa, missä päästiin kokeilemaan miltä tuntuu olla painekammiossa.

Seura on alkuajoista alkaen ollut mukana vapaaehtoisessa pelastuspalvelussa. Muutamia kertoja on annettu sukelluspua viranomaisille hukkuneiden etsinnässä.

Seuran kotipaikan muutos tehtiin vuonna -79. Tällöin seuran kotipaikaksi tuli Seinäjoki, uuden uimahallin myötä. Myös seuran jäsenistö alkoi olla suurimmaksi osaksi tällöin Seinäjokelaisia ja olihan Seinäjoki keskeisempi paikka seuran toiminnan kannalta.

Tässä kerrottuna Urheilusukellusseura Lakeuden Urheilusukeltajat ry:n toiminnasta alkuvuosina.

Näin perustajajäsenen näkövinkkelistä ja 20-vuotta mukana olleen, joskin viime vuosina sukellukset ovat jääneet vähiin, mutta toivottavasti vielä aikaa järjestyy itse sukeltamisellekin. Saanen tässä yhteydessä kiittää kaikkia niitä aktiivihenkilöitä, jotka olette tehneet töitä urheilusukelluksen eteen ja pitäneet seuran toiminnan mielenkiintoisen. KIITOS!

Perustajajäsen Heikki Talvitie

(jäsen nro 3)

Kuvia seuran alkutaipaleelta

(Kuvaaja Tapani Töysälä)

(Kuvaaja Tapani Töysälä)

(Kuvaaja Tapani Töysälä)

(Kuvaaja Tapani Töysälä, Lapua -75)

(Kuvaaja Tapani Töysälä, Kesä -74)

(Kuvaaja Heikki Talvitie)

(Kuvaaja Heikki Talvitie)

(Kuvaaja Heikki Talvitie)